

3. po Zjevení – Kána Galilejská

Sestry a bratři, tento týden byl pro mě hodně o lidských starostech a lidských životech. Nebudu a dokonce ani nesmím vám tu vykládat problémy jiných lidí. Pořád je to dokola o starostech lidí. S každým, s kým přehodím pár slov, má nějaký problém. A není člověka pod sluncem, kterého by něco netrápilo. Takový je náš svět.

Ty lidi, se kterými jsem mluvil tento týden, ale drží nad vodou mnohdy naděje a víra. Naděje v pomoc a drobné zázraky od Boha a víra, že Bůh je přesto někde nablízku, i když se to nezdá.

Dnes máme před sebou první Ježíšův zázrak. Také tu nastal obrovský problém. Problém, který mohl zostudít celou rodinu ženicha a nevěsty. Když svatba trvá až týden a hostíte běžně minimálně kolem padesáti lidí – jako tomu bylo tehdy u Židů – sní a vypije se toho mnoho. Zásoby se udělaly, vše se nachystalo, každý host něco přinesl, veselí trvalo již několik dnů, a přesto najednou obrovský průšvih – víno nenávratně dochází a za chvíli se celé vypije.

Proč nešli koupit další? To by bylo celkem logické řešení, jak zachránit čest rodiny. Rodiny, která měla velmi blízko k Marii. V době, kdy Ježíš přichází na svatbu s učedníky, je Marie už dávno tam. Jako blízká přítelkyně této rodiny Marie asi pomáhá s přípravami. Cítí se tu jako doma, a tak komunikuje i se služebníky.

Ježíš se nechává pokřtít v řece Jordánu, povolává prvních šest učedníků, ale nejde směrem na sever do Nazareta. Jeho maminka je v Káně a pomáhá. Natanael – jeden z jeho učedníků – byl také z Kány. Ježíš byl zavolán – asi Marií – přijít na svatbu. Vždyť rodina ženicha, který hostil hostinu, se tak dobře znala s Marií, že museli znát i Ježíše. Ježíš tedy nepotřeboval pozvání od ženicha samotného nebo od stařešiny. Ta větička „Ježíš byl pozván“ doslovně znamená „Ježíš byl zavolán“. Pravděpodobně Marií, aby přišel dát poctu svému rodinnému příteli – ženichovi. Vždyť nám samotná Bible píše, že i jeho bratři byli hosty na této svatbě. Marie ale zjevně nečekala, že její syn dorazí se sebou šest dalších hostů. Dalšíh šest hostů navíc – a nastává nečekaný problém. Nachystané víno se mine.

Jak to bude vypadat, když nyní pošle ženich sluhy ze samotné svatby do města koupit víno? To se neutají. Ostuda bude na světě. A Marie ví, že kvůli jejímu synovi, který pochopil Mariinu pozvánku tak, že šest lidí navíc přece nebude problém, se rodina dostává do potíží.

A tak Marie jde taktně za svým synem a říká: „Došlo víno.“ V jednom rukopisu Janova evangelia je to ještě jasnější: „Došlo víno nachystané na svatbu.“ Co se mu Marie snažila říct? Možná jen taktně naznačit, že Ježíš zostudí rodinu kvůli šesti hostům navíc; možná ho chtěla vyzvat, aby své učedníky taktně poslal ze svatby pryč. V těchto Mariiných slovech je ale cítit i naděje a výzva ve smyslu: „Synu, pomoz – za chvíli dojde víno.“

Co však Ježíš po těchto slovech udělá, je zarážející. Svoji maminku osloví ne „mami“, ale „ženo“. To zní na první pohled dosti neuctivě. Oslovit ale blízkého člověka jako „ženo“ nebylo vůbec neuctivé. V řeckých dramatech a tragédiích se takto označovaly královny a ctěné ženy. Ježíš Marii neoslovuje „matko“. Je navíc zvláštní, že evangelista Jan nikde v celém evangeliu nezmiňuje Marii jménem. Vždy je to „matka“ a nyní „ženo“. Aby Ježíš jako Syn Boží, Mesiáš, byl v absolutním popředí.

Ta druhá část věty, vyslovené Ježíšem, ale skutečně odsouvá Marii do role běžné ženy a je dosti ostrá: „Co to ode mne žádáš?“ je velmi špatný překlad. Ježíš jí říká: „Co je to pro mne i pro tebe, ženo?“ což je řeckým překladem hebrejské fráze „ma lí walak“, která znamená: „Co v této věci máme ty a já společného?“ Ježíš tu jasně říká své mamince, že v otázce řešení tohoto problému ona a on stojí na úplně jiných koncích. A záhy jí ukáže, na jakých. Ještě ale nepřišla jeho hodina. Nebude se řídit svou matkou, kterou nyní – ač uctivě – oslovil „ženo“, ale bude se řídit vůlí svého Otce. A až mu ten dá znamení, učiní, co má.

Marie to pochopila a jako kvazi domácí na této hostině dala pokyny sluhům, aby uposlechli všechno, co jim Ježíš řekne.

Každý člověk je ve svém životě jako Marie. Chystá hostinu, raduje se, a najednou bum – něco se pokazí. A mnozí nevědí kudy kam. A pak to končí tak nebo onak. Ten Mariin přístup, ač nevíme, jaká byla její skutečná pohnutka, je ale dobrý a správný. Přijít se svým problémem ke Kristu a svěřit se mu. I s těmi našimi podivnými očekáváními, s rozumy, jak by to bylo nejlepší a jak by to ten Bůh mohl a měl udělat. A tu nám Kristus řekne totéž co Marii: „Muži, ženo, stojíme v pohledu na řešení této věci na úplně opačných koncích. Já mám vždy své řešení. Některé se ti líbit bude a jiné zase ne. Nenechám se svázat tvými představami a řešeními. Mnohdy mému řešení nebo mému mlčení nebudeš rozumět, ale ujišťuji tě, že jsem poblíž, bdím nad tebou, chráním tě a hledám pro tebe cestu z problémů i v těžkostech. Často však jinou, než by sis přál ty sám. Vlož ve mne svou víru jako má matka v Káně a čekej na pomoc – takovou nebo takovou.“

Marie nás zároveň učí, jak jednoduchá je modlitba. Není to básnická slohová práce. Prostě tehdy svému synovi řekla narovinu: „Synu, dochází víno. Udělej něco!“ S tou prosbou však mezi řádky předložila Kristu i svá vlastní řešení a chtěla asi, aby se jimi řídil. Když jí její syn razantně řekl, že Mesiáš ani Bůh se nenechá svazovat očekáváním a řešeními žádného člověka – dokonce ani Mesiášovy matky –, pochopila, pokořila se a nechala prostor pro řešení svého syna.

To je modlitba. Je to daleko více o postoji nitra než o slovech, která skutečně Bohu vyslovíme. Marie nás učí, že mít naději a plnou důvěru v Boží řešení s takovýmto vnitřním postojem je dobrá cesta.

Jasně, ptáte se: proč Bůh nevyléčí smrtelné nemoci? Proč Bůh nevyřeší hlad, války a chudobu? Proč Bůh nezaplatí moje dluhy? Proč Bůh neshodí kufřík s milionem z nebes? A myslíme si, že Bůh na nás a na svět někdy kašle – že tyto věci neřeší. Ale on je řeší.

Kdo posiluje miliony nemocných a dodává jim naději silnější než každá nemoc a dokonce i smrt? Kdo skrze ně učí i lékaře, kněze i obyčejné lidi vážit si života, pomáhat, mít dobré srdce a věřit v něco mnohem víc než v pomíjivý život? Kdo posílá do života utrápených takové lidi, kteří, ač jejich problémy nevyřeší, dokážou velmi pomoci, rozesmát, obejmout, pochopit? Kdo otevírá srdce lidí, aby poslali pomoc do válkou sužovaných oblastí?

Bůh se stará, řeší a koná – je pořád tam. Jen my ho mnohdy nevidíme a často nechápeme. On nám ale dokonale rozumí. Vždyť byl plně jedním z nás.